

De cursieve fragmenten, heb ik vanwege de overeengekomen tijd met de familie, namelijk maximaal 10 minuten, niet uitgesproken.

Wim van der Kooij

~~~~~

Heerde, 21 augustus 2012

Beste familie en overige vrienden en bekenden van Truus,

De eerste baan van Truus was bij mijn ouders.

Hierbij moeten wij teruggaan naar de laatste periode van de dertiger jaren van de vorige eeuw. Mijn ouders hadden in het toenmalige dagblad 'De Standaard', het lijfblad van het Gereformeerde volksdeel,

en daarmee eveneens de leden en/of sympathisanten van de Anti-Revolutionaire Partij,

een advertentie geplaatst, waarin een gezinshulp werd gevraagd, waarbij zij er aan toevoegden dat het om een gezin ging met een extra zorgindicatie. Juist die toevoeging was voor Truus de motivatie om hierop te reflecteren. Het betrof onder meer mijn broer, Timmy, met een zwaar verstandelijke handicap.

Mijn ouders hadden in die jaren ook nog een meervoudig gehandicapt dochttertje, dat nimmer het ziekenhuis heeft verlaten en dat op driejarige leeftijd in 1939 overleed.

En die uitdaging voor Truus was niet gering, lijkt mij: van het besloten en overzichtelijke Heerde, ver van huis, naar Den Haag en dan nog wel naar een gezin met een extra moeilijkheidsgraad. Was het in 1938? Dan was Truus net 18, precies tien jaar ouder dan Timmy.

In september 1942 werd ik geboren. Truus wist mij te vertellen dat zij mij nog de fles heeft gegeven.

In 1943 verhuisden mijn ouders, vanwege mijn vaders werk naar Amersfoort.

Truus verhuisde mee.

Enige tijd na de verhuizing naar Amersfoort kreeg zij last van ernstige migraine, die voortzetting van het werk bij mijn ouders verder te zwaar bemoeilijkten. Zij keerde om beter te worden, terug naar het ouderlijk huis. Maar van terugkeer naar mijn ouders en Timmy bleek later geen sprake.

Waren daarmee de contacten beëindigd tussen Truus en mijn ouders?

Een paar jaar na de oorlog, overigens weer meteen teruggekeerd naar Den Haag, waren mijn vader en moeder op vakantie door middel van woningruil in Apeldoorn.

Ik kan me dat huis nog goed herinneren, schuin tegenover de ingang van "Berg en Bosch" en de plek waar nu "Apenheul" is gevestigd.

Mijn ouders woonden toen nog in Den Haag, niet ver van Scheveningen, dus voor Apeldoorners toch een aantrekkelijke plek?

Er werden dagelijks fietstochten gemaakt in een wijde omgeving. Ik zat in een kinderzitje achterop de fiets bij mijn vader. Bij een van die uitstapjes was de bestemming Epe/Heerde, omdat daar Truus toen woonde bij haar ouders.

Ik herinner me niets meer van de mensen die daar woonden en rondliepen: "Truus? (geen idee wie dat zou geweest moeten zijn)", ouders, broers en zusters(?), neefjes en nichtjes? Maar ik was verwonderd en verrast vanwege het grote stuk land dat bij het huis hoorde. Wat nog wel tamelijk scherp op mijn netvlies is blijven hangen waren de kippen, geiten, konijnen, vergeet ik misschien nog een pauw?, een grote helder groene bleek met wilde bloemen, een groot aantal fruitbomen, ja zelfs een helder stromend beekje. Een soort mini paradijs, van vóór de zondevall! Toen ik later als middelbare schooljongen Beethoven als mijn favoriete componist ontdekte, moest ik soms denken aan die tuin in Epe, wanneer ik luisterde naar het slotfragment uit de Zesde Symfonie, de zogenaamde "Pastorale", na het losbarstende onweer, eindigt het stuk met 'Hirtengesang. Frohe, dankbare Gefühle nach dem Sturm'.

Truus heeft in de decennia daarna regelmatig contact onderhouden met mijn ouders. Zo is ze samen met mijn moeder nog bij Timmy op bezoek geweest in St. Willibrordus in Heiloo. Met Oud en Nieuw en met de verjaardagen van Timmy schreef ze brieven.

Dan kwamen ook de wederwaardigheden in haar familie aan de orde. Haar ouders en broers en hun kinderen waren de meest nabije mensen in haar leven. Achteraf is het spijtig dat al deze brieven niet zijn bewaard. Ik had jullie dan een aardig pakket aan historische documentatie kunnen overhandigen. Wellicht had dit bij sommigen van jullie nog wat verrassende reacties opgeleverd!

Ook bezocht Truus mijn ouders tijdens hun vierjarige periode in Naarden, zeker een keer, en later een enkele maal in Amsterdam, waarbij dan in de regel ook een bezoek aan Timmy in Heiloo op het program stond. Maar bij het ouder worden van mijn vader en moeder namen de contacten af.

Intussen nam mijn betrokkenheid tot mijn broer in de loop der jaren toe. Na ons trouwen stelde ik voor aan Cootje, mijn vrouw, om eens contact op te nemen met Truus. Ik wilde meer te weten komen over het leven van mijn broer in relatie tot mijn ouders. Het betreft dan natuurlijk de periode zowel voor mijn geboorte als vlak er na.

Intussen ben ik mijn broers' meest nauwe familieverwant en tevens curator. Gezien de ontwikkelingen in de professionele zorg voor gehandicapten wordt de verantwoordelijkheid en zeker ook de betrokkenheid bij die zorg, steeds intensiever. Dit is mede een factor waardoor ik de laatste 2 decennia in toenemende mate geconfronteerd wordt bij het leven van Timmy.

Een betrokkenheid overigens, waarvan de intensiteit, welke die van mijn vader en moeder, na de uithuisplaatsing van Timmy ooit sprake van was geweest, verre overtreft.

De andere factor, die trouwens met de eerste samenhangt, betreft aspecten van emotioneel-psychologische aard. Al met al was Truus een van de "bouwstenen" om mij te helpen het beeld scherper voor ogen te krijgen.

Truus ging graag op mijn pogingen tot hersteld contact in. Mijn ouders verbleven ten gevolge van hun hoge leeftijd inmiddels in een verzorgingshuis in Amsterdam.

Mijn moeder verkeerde in een langzaam onomkeerbaar dementieproces en mijn vader was een afasiepatiënt ten gevolge van een eerder opgelopen herseninfarct.

Truus bezocht ons in die periode een keer in Almere, waar toen Japke, onze dochter, net een peuter was.

Ze kwam samen met haar hartsvriendin, die voor ons een wc-rol-houder had gehaakt. Groen met oranjekleurige decoratie. We hebben hem nog en gebruikten hem eertijds wanneer wij met vakantie gingen kamperen. We noemden het " 't hoedje van Truus".

Eerder waren Cootje en ik met Truus en mijn moeder eens naar Heerhugowaard afgereisd. Sinds 1977 de nieuwe woonplaats van Timmy.

Nadat wij bij deze gelegenheid weer waren teruggekeerd naar Amsterdam en mijn moeder hadden teruggebracht naar haar verblijf in het verzorgingshuis, boden wij Truus aan om de dag af te sluiten door samen te eten in een ons inziens leuk restaurant in het centrum van de stad, vóór we haar weer bij de trein op het CS zouden uitzwaaien.

Maar wat bleek? Truus was enigszins in de war. Dat was ze niet gewend. Uit eten? Dat deed ze nooit, en helemaal niet in Amsterdam. Maar ja, er zat niets anders op. Enigszins beduusd liet ze het zich allemaal overkomen.

"Ben je nog nooit uit eten geweest, Truus?" vroegen wij haar. "Wel een keer met familie bij de Chinees", reageerde ze verlegen.

Ik zie Truus nog naar ons zwaaien vanuit de optrekkende trein vanaf het perron van het station Amsterdam CS, richting Amersfoort, toen wij haar uitgeleide deden.

Ook bezochten wij later met Japke Truus in haar woning in de Pagenberg.

Voor Japkes geboorte waren wij ook al eens op visite geweest.

De hartelijkheid en gastvrijheid die zij ons betoonde zullen wij niet licht vergeten. Het schoolmeisje dat Japke inmiddels was, was eveneens getroffen door haar vriendelijkheid.

Tijdens ons laatste bezoek aan haar in oktober vorig jaar, toen ze nog niet zo lang in de Brinkhoven woonde, herinnerde zij zich mijn moeder als een lieve vrouw die niet te veel van haar eiste. "Ga maar lekker met hem wandelen". Natuurlijk was dat al een verlichting voor mijn moeder, zodat zij tijdens die korte momenten bevrijd was van de ononderbroken aandacht voor Timmy.

Ook mijn vader schiep een vriendelijk klimaat, volgens Truus. Vanzelfsprekend vond ik dat fijn om te horen. "

Wij waren verrast dat in het wandmeubel in Truus haar kamer een paar portretten stonden op gesteld met onze beeltenis en die van Japke en die van Timmy. Op onze vraag aan nicht Gerry of die er vooraf waren neergezet ter gelegenheid van onze komst, antwoordde ze beslist, dat dit niet het geval was.

Wat mij iedere keer weer verbaasde was het feit dat Truus de uitgebreide familie van met name mijn moeders kant zo goed had onthouden.

In veel gevallen herinnerde zij zich soms aan hen gerelateerde bijzonderheden.

Ze vroeg tijdens onze contacten door de tijd heen, hoe het met hen ging.

Het bezoek van ons in oktober, vroeg om herhaling. Wij waren zeker voornemens haar nog eens te bezoeken en te proberen nog wat informatie los te krijgen. Ik had op mijn pc al langere tijd wat vragen genoteerd.

Bovendien begreep ik dat ze ons bezoek op prijs stelde.

Het is er tot mijn grote spijt niet meer van gekomen.

Truus was een niet onbelangrijke schakel tussen enerzijds *mijn* leven en anderzijds het leven van mijn broer in vroeger dagen.

Bij Truus kan ik nu definitief niet meer terecht.

Dat doet pijn.

Ik begreep van nicht Gerry dat de laatste maanden een zeer moeilijke tijd voor Truus is geweest.

In de roep om hulp om haar te bevrijden uit de woonsituatie van de laatste tijd, bleek zij ook, naast sommigen van haar dierbare familieleden, mijn naam genoemd te hebben. Ik was, toen ik dat hoorde, verbijsterd en ontroerd. Des te groter de spijt dat ik niet in de voorgaande periode nog eens op bezoek ben geweest.

Truus haar verbondenheid met Timmy en het gezin waar uit hij voortkwam, zo zou je voorzichtig kunnen concluderen, heeft gedurende haar verdere leven, een plaats in haar hart ingenomen.

Nog één afsluitende herinnering van zeer recente datum.

Het is een bijzondere samenloop van omstandigheden om te vertellen dat wij juist nog in deze maand, in het Zwarte Woud ook Möttlingen bezochten. Een onooglijk klein plaatsje even ten westen van Stuttgart.

In 1936 (en dat moet toch korte tijd vóór het dienstverband van Truus met mijn ouders zijn geweest), verbleef mijn moeder daar drie weken met Timmy. Het huis droeg de naam "Die Rettungsarche". Het huis, ontwikkeld door de lekenpastor "Vater" Friedrich Stanger en geïnspireerd door de prediking van 19^e eeuwse predikant ds. J.C. Blumhardt, draagt zijn motto: "Jesus ist Sieger".

De wind van de Möttlinger beweging was inmiddels ook overgewaaid naar ons land. Het scheen dat er in het verleden gezangen plaats hadden gevonden als gevolg van gebed en handoplegging.

Vrienden van mijn ouders uit die dagen die onder invloed stonden van deze geestelijke stroming, maakten mijn ouders erop attent.

Ik was natuurlijk al wel bekend met mijn moeders verhalen over haar verblijf in Möttlingen.

Bovendien bleek in de nalatenschap van mijn ouders, dat ook de brieven bewaard zijn die mijn vader en moeder elkaar schreven in die weken.

Het hoofdthema van die correspondentie was de vraag hoe je in je geloof een plaats kan geven aan je gehandicapte kind. Soms is die correspondentie hartverscheurend en geeft een schrijnend beeld hoe mijn ouders daarmee worstelden.

Ik speelde al langere tijd met de gedachte om deze plek eens met eigen ogen aanschouwen.

Wij werden allervriendelijkst en gastvrij ontvangen. Het leek naar ons gevoel alsof de tijd er had stil gestaan. Het gebouw was weliswaar uitgebreid en gemoderniseerd, maar de uitgedragen boodschap sprak ons minder aan.

Ik sluit zeker niet uit dat Truus zich wel thuis gevoeld zou hebben en ook andere leden van de Vergadering van Gelovigen in de wijze waarop de mensen van "Die Rettungsarche" het Evangelie uitdragen.

Ik twijfel er geen seconde aan dat mijn moeder Truus uitgebreid geïnformeerd heeft over het verblijf in Möttlingen.

Voor mij een reden om een ansichtkaart voor Truus van 'Die Rettungsarche' te kopen.

Abusievelijk was ik het woonadres van Truus vergeten mee te nemen. Via de mobiel vroeg ik aan Japke of zij via Internet in het Telefoonboek haar adres in Brinkhoven in Heerde zou kunnen vinden. Japke geloofde niet dat zij erin zou voorkomen. Ik moedigde haar aan het toch maar even op te zoeken.

Verdraaid. Ze stond er in!

Met een kort bericht, voor zover de beperkte ruimte dat toeliet, postte ik de kaart de volgende ochtend.

Niet wetend dat Truus inmiddels verbleef in het verpleeghuis. Slechts enkele dagen later bleek zij gestorven te zijn. Die laatste groet van ons heeft ze ook niet meer ontvangen!

Nu ben ik er dan *wél*. Te laat.

Rest mij haar de laatste eer te bewijzen. Dat doe ik dan ook, zij het met dubbele pijn in het hart.

Wij zullen Truus blijvend herdenken met weemoed en met warmte.